

CATALUNYA

revista d'opinió confederal * època II

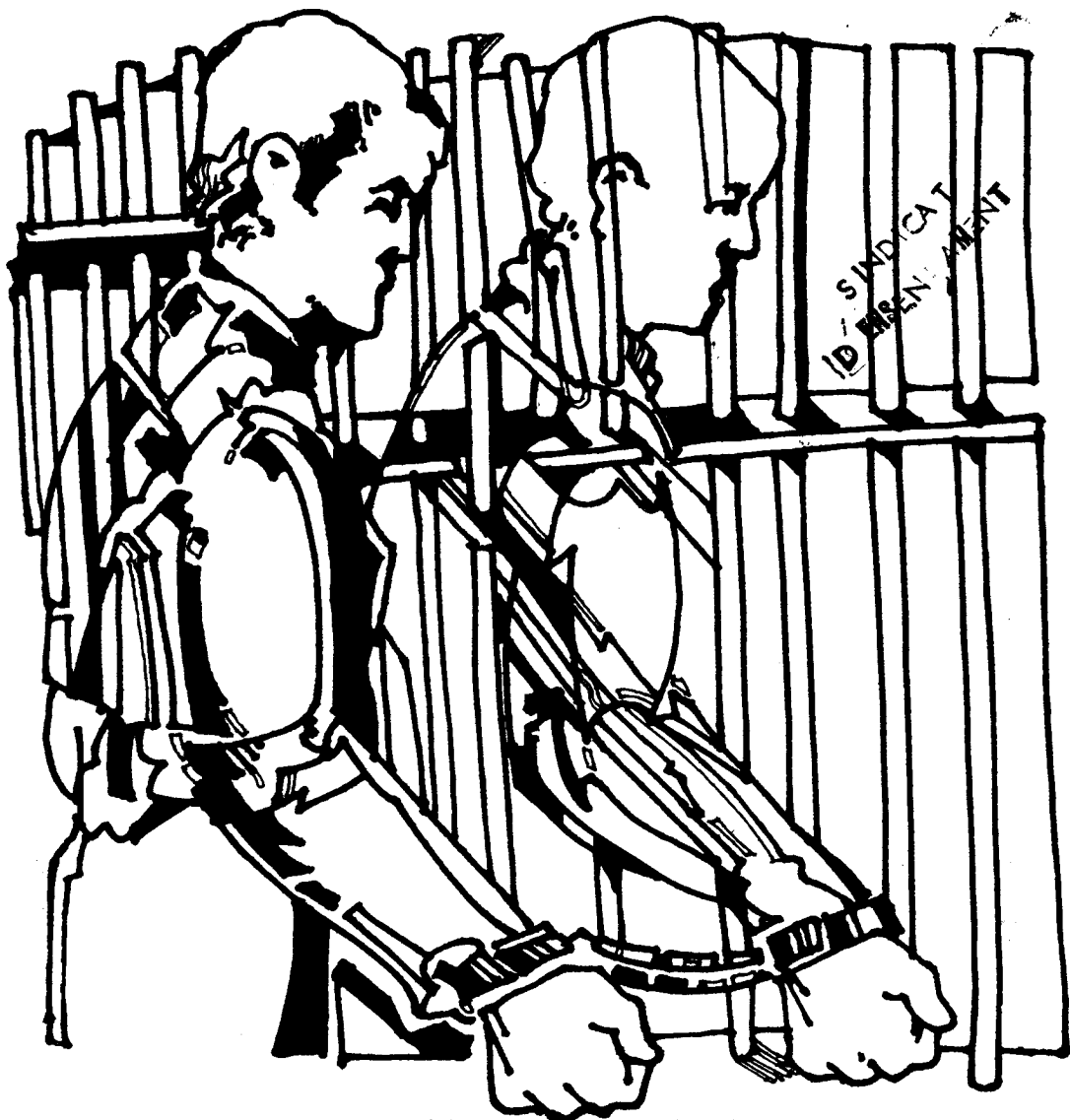
C.N.T.

abril-77

num.3

A.I.T.

FUNDACION
SALVADOR
SERRA
GAT

ACEPTAR Y GUARDAR

sumari

...4 mesos després...	pag. 3
Show nacional	4
l'escola moderna	9
Ferrer i Guardia	13
Què és el CIRA	18
documents dels G.A.F.	20
amb la rabia al cos	39

En el proper CATALUNYA iniciarem la nostra (i vostra)

palestra lliure

Que inicialment voldriem que girés al voltant d'un tema especialment important en aquest moment :

la legalització de la C.N.T.

Esperem les vostres col.laboracions que ens podeu fer arribar per mitjà de les secretaries de premsa dels sindicats

...4 MESOS DESPRES...

En el no-nat número de desembre de CATALUNYA hi inclofem un article titulat "el CATALUNYA en perill". Malauradament el perill fou realitat abans que ens fos possible treure'l al carrer. Quatre mesos després, com si d'una sanció governativa es tractés, tornem a la brega amb més ganes, però amb menys forces, amb més permisos, però amb menys ajut. El CATALUNYA, que va neixer gràcies a l'esforç entusiasta d'un reduït grup de cenetistes és ja una revista confederal, orgànicament reconeguda. Deixem enrera els dos primers números i ens disposem a fer la nostra tasca al servei de la Idea i de l'organització. Que ningú no cregui, però que, per bé o per mal, deixarem la nostra línia. Continuem disposats a criticar el que ens sembli malament, tant si agrada com si no, perquè és amb la crítica que es construeixen pilars fermes i no amb la falageria fàcil i la lloança dels propis mèrits. Endavant doncs, que el camí és llarg i no són poques les traves que encara cal superar. I perquè això sigui possible ens cal la vostra ajuda, l'ajuda dels nostres lectors i companys, de tots els qui com nosaltres creuen que en aquest país encara queden moltes coses per a fer. Us esperem tots els dimarts a dos quarts de vuit del vespre en els locals de la secretaria de premsa, a Barcelona.

SINDICAT
D'ENSERVISI
M N

---

show nacional

Tot i que la costum indica que les crítiques teatrals no es fan fins després de veure tota l'obra, avui aprofitarem l'entreacte per comentar la primera part de la comèdia: el referendun, i preveure què passarà a la segona: les eleccions, el desenllaç no té problema, com sempre tot continuarà igual.

Aquest primer acte no ha estat del tot malament i la interpretació del primer actor: el govern ha sigut francament bona, semblava de debó que vulguessin començar una nova vida després d'un passat terrible, llàstima, potser, que encara no estava prou dintre del seu paper, semblava, de vegades, que no acabava de trovar-s'hi bé disfressat de demòcrata, i sovint se li escapaven rebufades del passat, amb el lògic resultat de manifestacions dispersades a trets, ferits i algùn mort, acomiadaments, sancions i prohibicions a cor que vols, etc. De totes maneres, ho va fer prou bé com per a que a l'hora de la veritat la major part del públic ovacionés l'actuació amb un alienat i clamorós SI!. Per la seva part, els actors secundaris: la oposició, també va fer una bona interpretació, ja des d'els preparatius, amb falses amenaces d'una tardor calenta, i de treure la gent al carrer, i després, amb més te-

bior proposant l'abstenció semblava talment que volguessin fer la punyeta al protagonista, i aconseguiren fer creure al públic que eren capassos realment de qualsevol cosa. Els moments culminants, dos o tres dies abans del show electoral van estar portats amb una grandiositat increïble, semblava talment que arriuarien a pinyes, i, fins al darrer moment no es va veure com acabaria la cosa. El primer acte, però, com si fos una pel·licula de Holliwod va acabar com déu mana, i tothom va estar content, la oposició va salvar l'honor (ja) i el govern es va rentar la cara (ja, ja!) i el final fou feliç i romàntic: el poble caminant amb els braços oberts cap a la democràcia, i oblidant el referèndun, el govern (el del si i el no) i la oposició (la de l'abstenció) anant del bracet cap a unes eleccions generals on repartir-se (honestament, això si) el pastis. Podriem dir que l'obra està sortint rodona i que els actors han aconseguit connectar amb una bona part del públic, fent-lo participar del show de bon grat, com si fos veritat i no una farsa.

Ara, amb el teló avall, en aquesta mena de descans, perquè l'ambient no es refredi es succeeixen petites històries, ara un mort per ací, una detenció per allà, unes quantes suspensions de pagament, i en Carrillo que es deixa enxampar per aconseguir propaganda electoral gratuïta, tot ben amanit amb algunes accions del terrorífic PCER, que ens recorden constantment la Pau d'en Franco. Aviat començaran els preparatius per el segon acte de la comèdia de la democratització, i es succeiran les cam-

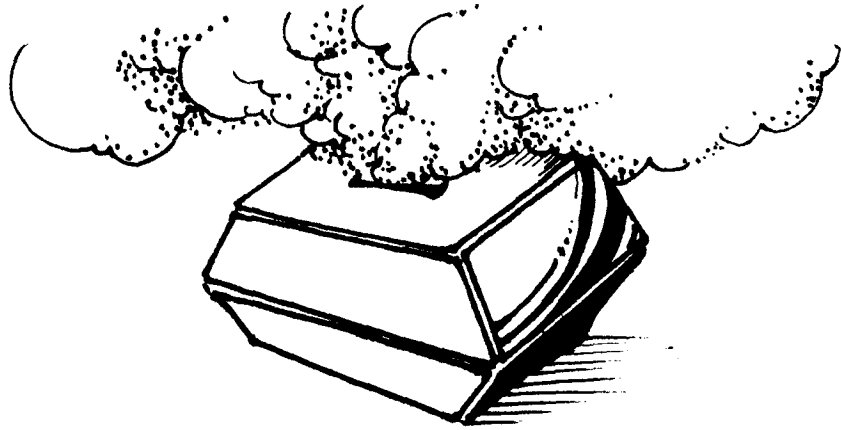

panyes electorals, i el show final d'anar com a xais a posar la papereta dins de l'urna, podem estar contents, semblarem un autèntic (legítim) país democràtic, com a Europa, a EEUU (ja, ja, ja). Però, sobre aquesta segona part, preferim no parlar-ne, encara. De moment, per anar obrint boca us oferim un fragment d'Eliseu Reclus, que tot i que fou escrit ja fa molts anys sembla totalment fet a mida:

"L'espectacle que ofereixen els països quan es troben en període electoral no és dels que puguin fer goig a l'home de principis. Ja sigui perquè el candidat violenti la seva modestia o que el presenti un comitè, les maniobres s'obren pas, les finestres i les mentides es posen en joc, i no és el més decent dels proposats al sufragi el que té més probabilitats d'èxit. Tot

i que els legisladors han de resoldre tota mena de problemes locals i mundials, financers i educatius, tècnics i morals, el candidat no es recomanat als electors per cap capacitat especial. L'elegit podrà deure el seu triomf a certa popularitat territorial, al seu bon caràcter, a la seva feconda oratoria, al seu talent organitzatiu però també freqüentment a la seva riquesa, a les seves relacions de família i fins i tot, si és gran industrial i propietari al terror que inspire; freqüentment serà un home de partit, no se li demanarà que treballi en l'obra nacional, ni que faciliti les relacions entre els homes, sino que combatexi a tal o qual grup polític, en resum, la composició de les Càmeres no recordarà en res a la de la nació, serà generalment inferior en qualitats morals i el polític de carrera hi dominarà.

Una vegada nomenat, el representant es fa independent dels seus electors que han de confiar en que decideixi segons la seva consciència en les mil contingències diàries, i si no es col·loca en el mateix punt de vista que els seus comitents no hi ha recurs contra el vot emès. Lluny de tota intervenció durant els quatre, set o nou anys del seu mandat, no ignorant la impunitat concedida a actes delictuosos, de tota mena, a que el sotmeten les classes dirigents. El nou vingut s'inicia en la tradició legislativa sota la direcció dels veterans del parlamentarisme, adopta l'esperit del cos, es sol·licitat per la gran indústria, els grans funcionaris i

sobre tot per la banca cosmopolita. Encara que el Parlament quedi compostat d'una majoria d'homes honrats es desenvolupa en ell una mentalitat especial, composta d'arranjaments, de compromisos, de palinodies i de transaccions que no han d'arribar a orelles del gran públic de formules i de regateigos de passadis que es cobreixen amb algú brillant torneix oratori entre tribuns experimentats, tot caràcter noble s'envileix, tota convicció sincera es contamina, tota voluntat recta es torça.

No es estrany que tants homes es neguin a alimentar amb el seu vot un mitja semblant i a cooperar en la "conquesta dels poders públics". Els revolucionaris saben, al menys, que les formes del passat duraràn mentre els treballadors s'interessin en sostenir-les i s'en serveixin encara que sigui per modificar-les, i no pot per menys que deplorar la ingenuïtat dels que creuen "fer la revolució amb el butlletí electoral".

PERE CLOT

l'escola moderna

Tocatardà que sóc (per motius d'exili), és fins avui que -- m'adono d'un bon article de Pere Solà inserit en un "Canigó" del mes d'abril d'enguany, en el qual Solà expressa criteris acceptables. Verídicament, l'assaig pedagògic de Ferrer i Guàrdia fou prou important perquè amb el temps se'l retragués i analitzés malgrat la cortina de fum amb què -- l'havien ocultat les potències reaccionàries.

De l'Escola "ferrerista" podem parlar-ne amb fonament de -- causa els qui en fórem alumnes. Ferrer no feia anarquistes; induïa que ho fóssim. Essent la majoria de professors racionalistes (considerem-los improvisats) militants del llibertarisme, aquests feien la feina proselitista a les classes de nit, freqüentades per obrers joves. Als infants, o alumnes diürns, l'Escola Moderna no ens sotmetia a disciplina partidista, com solia fer-se a les escoles religioses.

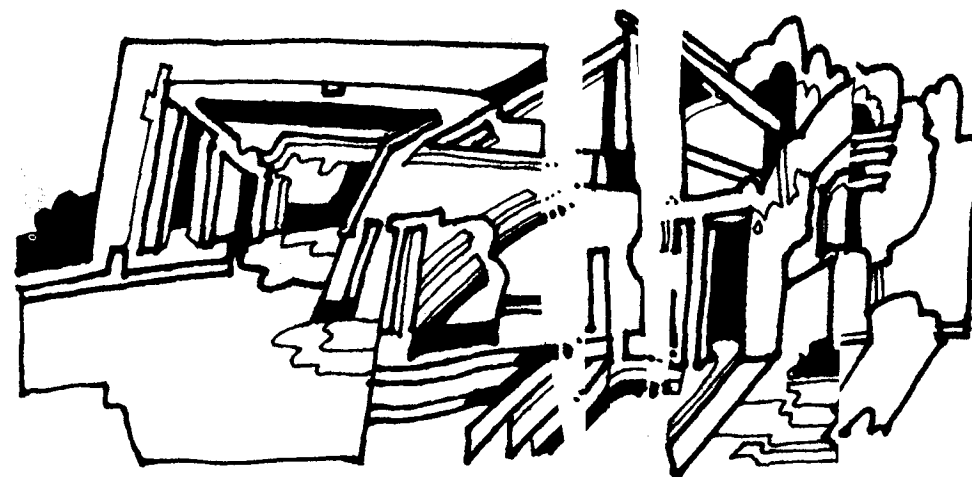
Jo no he vist Ferrer i Guàrdia sinó una sola vegada a l'escola del meu poble, conduïda pel tarragoní Josep Vives Terrades, amic dels àcrates Anselm Lorenzo, Josep Prat, Ricard Mella i Alban Rosell, aquest darrer íntim de Mateu Morral, del comediògraf català i anarquista Felip Cortiella. Personalment puc dir que Ferrer s'expressava en la intimitat en idioma català, i quan ho feia en castellà el parlava més malament que el francès. Hi ha una llegenda d'un Ferrer i Guàrdia antropòfag del catalanisme, quan el cert és que -- l'ara reivindicat Quico d'Alfons no combatia Catalunya sinó el reaccionarisme catalanista eixit principalment de les sacristies. Mai ningú no podrà dir que el fundador de l'Escola Racionalista hagués deixat anar el més lleu atac contra Vellès i Ribot, Pau Vila i Pere Coromines, posem com a exemple.

La tolerància (no simpatia) envers el Partit Radical, entitat espanyolista, Ferrer la mantenia per mor de l'esperit anticlerical que aquesta massa republicano-lerrouxista manifestava. Que els dirigents lerrouxistes a Ferrer no li tenien simpatia, ho palesaren en el consell de guerra de la tardor del 1909 acusant-lo de fomentador de la revolució antimilitarista i irreligiosa del mes de juliol del mateix any. Si cal certificar aquesta dita amb noms, posem-hi els de Lorenzo Ardid i Emiliano Iglesias, dos testimonis de càrrec contra el processat Ferrer i Guàrdia, Ardid directament, Iglesias per referències escrites.

Es important insistir en la posició neutra de l'Escola Moderna front al problema catalanista. A Amsterdam i en 1974, encara un catalanista rabiós, resident crec que a Alemanya, acusà el nostre Ferrer d'anticatalanista pel fet - creu ell - que a les aules imposava el castellanisme, cosa no certa. La veritat és que cada mestre racionalista es produïa segons la seva llengua, catalana o castellana, deixant els alumnes en llibertat d'expressar-se en el seu idioma respectivament. A la meua crònica social "Costa amunt", hi dic en tota veritat que el professor racionalista Josep Vives-Terrades ens preparà a una vuitena de bordegassos per a intervenir, el més airosament possible, en un concurs infantil de retòrica catalana, i essent aquest concurs iniciat i dirigit per catalanistes confessionals, la intervenció de la nostra Escola va ser rebutjada. I ací em teniu, com a supervivent, practicant el català malgrat el lleganyisme d'alguns catalanistes.

Data curiosa: aquesta xerrada amb el catalanista de referència, fou sostinguda en ocasió dels Jocs Florals de la Llengua Catalana celebrats el 13 d'octubre de l'esmentat 1974, seixanta-cinc anys després de l'afusellament de Ferrer i Guàrdia.

I ja que l'historiador Pere Solà regira racons i biblioteques per a fonamentar la seva tesi, caldria que aprofités la seva coneixença de Lleó Ferrer amb el fi de documentar-se sobre l'Editorial de l'Escola Moderna, el material íntegre de la qual deu obrar a mans d'Olga, cosina de Lleó i filla de Sol, la noia petita de Ferrer i Guàrdia, dona que precisament fa poc acaba de morir a Eivissa, i el fons ferrerista de la qual (certament preciós, jo l'he vist) la mare Sol deu

haver deixat a la filla Olga. Penso que aquesta dama, russa de naixement i de pare, i catalana de cor, puix que fou premiada als Jocs Florals de la Llengua Catalana haguts a París l'any 1947, resideix als Estats Units d'Amèrica del Nord, on exerceix de professora. A l'esmentada editorial, l'amic Pere Solà hi veuria la col.laboració directa de Peius Gener, Enric Llària, A. Lorenzo, Charles Malato, Jean Grave, Odò de Buen, Jaume Brossa, Paraf-Laval, Maurice Maetterlinck, professor Vargas, i dotzenes d'altres caps de brot de la ciència i de les idees, sadollant de llur saber el món civilitzat.

Per a fixar constància de la similitud de les tendències totalitàries, en concret, reaccionàries, farem ara uns retrets que judiquem indesmentibles: Quan les forces del kàiser Guillelm II l'any 1914 envairen Brussel·les, s'afanyaren a ensozzar el monument que el lliurepensament belga havia dedicat al pedagog Ferrer i Guàrdia, i en reprendre Brussel·les l'any 1940, les tropes hitlerianes reincidiren en semblant bestiesa. A Praga, sota la governació de Benes, hi aixecaren, ben visible, un temple dedicat a la memòria del mestre Ferrer i Guàrdia, memorial que les tropes bolxevics varen destruir en ocupar la capital txecoslovaca. Pel que fa a la reacció espanyola, aquesta no s'aturà a fer malbé iconografies ferreristes (inexistents, d'altra banda, a causa de la iconoclàstia dels anarquistes), sinó que anà al dret assassinant, judicialment, Francesc Ferrer i Guàrdia, no per delinqüent, sinó per adversari de la societat tradicionalista.

Joan Ferrer

JOAN FERRER

Es un vell militant, dels temps més heroics, de la CNT. Viu a París i no deixa mai d'estar relacionat amb tot el que pugui afectar a l'organització. Ell fou el qui va fer possible realitzar el desig de Joan Peiró que la CNT catalana tingués un òrgan de premsa en el nostre idioma. Joan Ferrer fou --- l'ànima d'aquell diari Catalunya que va publicar-se durant la nostra guerra civil i que nosaltres, ara, amb tota modestia, hem reprès convertit en un mensual.

A París, a més a més de publicar-hi alguns llibres importants de records personals, algun llibre de poesia, i d'interpretació històrica del moviment llibertari català, hi edita el periòdic Terra Lliure que intenta ésser l'òrgan de la CNT catalana a l'exili.

Encara que no és costum entre llibertaris afalagar les persones recordant les seves gestes de militant o els seus mèrits, no podem deixar de referir-nos a Joan Ferrer i presentar-lo a les noves promocions ceneteistes. Al cap i a la fi, Joan Ferrer no en treurà cap vanitat personal. Ha estat sempre un militant de primera fila, un lluitador en els temps en què els homes de la CNT catalana eren morts pels carrers de Barcelona. I si encara resideix a França i no s'ha incorporat al nostre costat és a causa no de manca d'ànims sinó perquè les seves energies físiques ja no el deixen. La seva voluntat està entre nosaltres. Ho prova l'escrit que ens ha enviat.

Encara que tart no volem deixar d'expressar publicament el nostre dolor per la sobtada mort d'en Josep Pallach. Tot i no compartir les seves idees no deixavem de veure en ell a un dels pilars més fermes en la lluita per recuperar la llibertat del nostre poble. La seva mort suposa una dolorosa perduda per a tots els que creiem que un dia Catalunya recuperarà la seva identitat nacional. Pallach, cridem amb tu !som i serem!.

---

ferrer i guàrdia

Ferrer mai no va voler ser un mite. Això és prou clar. Però cal dir-ho un cop més: parlar, i a vegades si es vol amb vehemència, de Ferrer i Guàrdia no vol dir necessàriament -- oblidar tots aquells que han contribuït amb el seu esforç a fer una pedagogia llibertària que ajudi a l'individu a través de l'aprenentatge en la seva emancipació. Deia Ferrer poc abans de ser assassinat: JO DESITJO QUE ELS MEUS AMICS NO PARLIN DE MI I SI EN PARLEN QUE EN PARLIN POC. QUAN -- S'EXALTA ELS HOMES, HOM CREA IDOLS. I AIXO ES UN GRAN MAL -- PER AL FUTUR HUMA. Què vol dir això? Vol dir que el nostre apropament a Ferrer és un apropament d'expert que necessita dades per arrodonir una biografia? De cap de les maneres! Ferrer i Guàrdia ens és ben pròxim. Ens són pròximes les seves idees. Ens és pròxima la seva pràctica, o més ben dit: el que en sabem de la seva pràctica. Però, i perquè ens és tan pròxim, l'hem d'apropar a l'avui, al temps que vivim i de tot allò que ell va dir i va fer, treballar-ne (en un sentit pràctic i ideològic, alhora) el més essencial, sense -- dogmatismes ni sense fer-ne del seu pensament una mena de dictat a seguir en tot moment. Poc favor li fariem a Ferrer si el convertíssim en un manual mèdic on cercar solució a tot el que ens preocupa.

Encara hi ha una altra qüestió que cal deixar, o intentar deixar si més no, ben clara. Excepte la reacció més declarada (clergat, patrons, burgesos, militars, reaccionaris de tota mena) que ha perseguit la difusió del seu pensament i el seu pensament mateix, a Ferrer Guàrdia se l'intenten fer seu altres corrents de pensament. I aquests corrents apleguen un ampli ventall ideològic: des de "demòcrates" parti-

daris de mantenir la propietat privada fins a marxistes-leninistes partidaris de mantenir la propietat en mans de la burocràcia d'Estat. I d'alguna manera, més o menys subtilment, fan córrer l'espècie que Ferrer era "un dels seus". És totalment cert que Ferrer va passar pel republicanisme i -- per la política parlamentària (era, però, més activista que no pas polític). Si s'ho va arribar a creure o no del tot -- no ho sabem, però que hi va passar i que en va sortir escalat i crític enfront del reformisme dels polítics és ben -- cert. També és cert, però, que Ferrer va evolucionar cap -- l'anarquisme i que en l'època que fundà l'Escola Moderna i en l'època, posterior, que escriu el seu llibre, Ferrer és anarquista. No és probable que Ferrer milités a alguna organització anarquista. Fins i tot hi ha aspectes marginals -- del seu treball que difícilment encaixarien amb l'anarquisme. Aspectes, però, que en aquella època tenen una raó de -- ser i que participen força d'un plantejament revolucionari (la seva relació i el seu treball parcial amb Lerroux, esta -- rien un d'aquests aspectes marginals). Ferrer es va declara -- rar "àcrata, anarquista filosòfic". La seva confiança en la vaga general com a únic mitjà revolucionari, era ben coneguda; va estar íntimament lligat amb el periòdic "La Huelga -- General" on escriví, a vegades sol, a vegades amb l'Anselm Lorenzo; amb el moviment de "Solidaridad Obrera", on aportà -- ajut econòmic, interessat, molt més enllà de la simple curiositat intel·lectual, per l'anarco-sindicalisme que havia -- conegut a França i al qual considerava imprescindible con -- trapés al republicanisme (de caràcter reformista i conservador); el seu convenciment, manifestat al llarg de força -- articles, que no es tractava de reformar allò que hi havia, si -- nó de fer la revolució social. I més que en trobaríem. Per -- acabar: si Ferrer i Guàrdia s'insereix dins el Moviment Lli -- bertari no és perquè ell ho digués o perquè es tracti forçosament d'etiquetar-lo. S'hi insereix de ple dret a través de -- la seva obra, de la seva pràctica, del seu pensament i dels seus objectius revolucionaris. Morirà sent anarquista i com -- un anarquista, assassinat per la reacció més negra que no li -- perdonà ni li perdonarà mai que volés els individus lliures i autosuficients: NO TENIM POR DE DIR-HO: VOLEM HOMES CAPA -- ÇOS D'EVOLUCIONAR INTENSAMENT, CAPAÇOS DE DESTRUIR, DE RENO -- VAR CONSTANTMENT ELS MEDIS I DE RENOVAR-SE ELLS MATEIXOS; HO -- MES, LA INDEPENDÈNCIA INTEL·LECTUAL DELS QUALS, SIGUI LA SE-

VA FORÇA SUPREMA; QUE MAI NO SE SUBJECTIN A RES, DISPOSATS -- SEMPRE A ACCEPTAR EL MILLOR, FELIÇOS PEL TRIOMF DE LES IDEES -- NOVES I QUE ASPIRIN A VIURE VIDES MÚLTIPLES EN UNA SOLA VIDA. -- LA SOCIETAT TEM AITALS HOMES: NO POT, DONCS, ESPERAR QUE VUL -- GUI MAI UNA EDUCACIÓ CAPAÇ DE PRODUIR-LOS. La necessitat -- d'un aprenentatge deslligat totalment de l'Estat i de qualse -- vol poder (Església, partit polític, etc.); alliberat total -- ment de dogmes religiosos i socials; l'educació de l'indivi -- du prèvia o paral·lela a l'alliberació individual i col·lec -- tiva, difícilment són compatibles amb ideologies i pràcti -- ques que mantenen l'Estat (quan Ferrer creu que s'ha de des -- truir), que exerceixen el poder (quan Ferrer creu que s'ha -- de destruir), etc. Venir a dir, com s'ha pogut llegir, que -- Ferrer era pràcticament un "pre-maoista" és una falsedat his -- tòrica i ganes de capgirar les coses. Ferrer fou anarquista -- perquè ha exposat idees anarquistes i ho fou des d'un punt -- de vista de les concepcions generals. I tot i que seguim pen -- sant que en el fons les etiquetes importen ben poc.

A l'escola autoritària el "mestre" i la "matèria" que s'ense -- nya no admeten cap tipus de discussió. Hem conegut aquesta -- escola amb el feixisme i ara, amb les matitzacions que cal -- gui fer i les excepcions que hi havia, l'escola de l'època -- de Ferrer. L'aprenentatge és una llarga cadena de dogmes i -- consignes ideològiques, morals i pseudo-científiques. Tota -- cadena és ben sabut que encadena i sotmet i és ben sabut que -- l'escola és una institució que el capitalisme necessita per -- mantenir la submissió i perllongar el caos. Això era en -- temps de Ferrer i és avui. De cap de les maneres en un siste -- ma així el nen estarà al centre de l'aprenentatge: en l'edu -- cació autoritària la individualitat és enterrada. Per a Fe -- rrer l'ensenyament persegueix fins individuals. En fer el -- nen el centre de tot l'aprenentatge reprén el caràcter per -- entendre'ns fonamentalment llibertari. És la impulsió natu -- ral del nen el que fa que no romangui inactiu i espontània -- ment es dediqui a tota mena d'activitats. És en el nen en -- qui es deposita tota la confiança i qui és l'eix i centre fo -- namental de l'aprenentatge. Tota la coacció i violència que -- representa el "mestre" han de desaparèixer. L'aprenentatge -- no és ja una tasca disciplinària, amb una normativa rígida i -- inflexible. La lliure activitat és joc i l'aprenentatge és -- un joc constant. Enfront de l'autoritarisme estàtic i que en -- caixona el nen en una capsula anomenada classe, el joc pren to

ta la seva força creativa i alliberadora. El nen, però, per a Ferrer no s'ha d'abandonar, deixar-lo que es formi pel seu compte. El que ensenya l'ajuda, l'orienta. El nen neix sense idees preconcebudes i al llarg de la vida s'anirà empapant de les idees que l'envolten. L'estudi aleshores és un treball que desenvolupa la personalitat de l'individu.

Pensava Ferrer que ciència i revolució estan molt lligats. - Que no s'oposen en absolut. El caràcter de la ciència ha de ser igualitari i ateu i un individu format amb coneixements autènticament científics mai no serà un individu que accepti la submissió, serà un rebel enfront de l'opressió del poder. Per això quan es parla d'aprenentatge racional cal pensar de seguit en aprenentatge científic, i més concretament en les ciències naturals. Aprenentatge científic que és necessàriament antirreligiós. Es tracta de desemmascarar tot el dogmatisme que la "ciència" elitista i en mans del poder i fomentar en l'individu una moral natural, antidogmàtica. L'aprenentatge científic i racional eliminarà els prejudicis i farà el coneixement del seu mètode que els individus s'intressin per diferents branques del saber. Per dir-ho d'una altra manera: L'aprenentatge no és neutre. I en aquesta neutralitat rau el "respecte al nen" d'en Ferrer. Ateisme i antinacionalisme, formació d'individus racionals i autosuficients, rebels a l'opressió: aquí està la clau de la pedagogia llibertària, de la pràctica d'en Ferrer i de l'odi que duia la reacció.

L'aprenentatge havia d'ajudar la formació integral de l'individu. I quan es parla de formació integral es pensa en tots els aspectes i facultats de l'individu. Cal repetir-ho: tots, absolutament tots. No és integral aquella educació que diu "educar" totes les facultats i manté el "mestre" en el seu sentit més coactiu. No és integral aquell aprenentatge que separa teoria i pràctica. No és integral aquell aprenentatge que és limitat a incorporar tècniques professionals i les afegeix a l'aprenentatge llibresc i intel·lectual. La unió i la fusió per tant del treball, en qualsevol dels seus aspectes, ha d'arribar a tots els terrenys: a l'intel·lectual i al manual, per descomptat, i també al moral. Aleshores ja no importa el coneixement a partir dels llibres: tot llibre pressuposa si és el primer contacte amb una realitat que l'individu no veu un retallament al seu coneixement de les coses. Importa per damunt de tot el coneixement experimental. D'ací que Ferrer s'edités els seus propis llibres i que els primers anys els nens prenguessin notes, apunts, etc.

Un aprenentatge que vulgui ajudar a formar éssers lliures i autosuficients i racionals s'ha de practicar en el terreny de la igualtat. Ferrer propugna l'ensenyament per a totes les classes socials basant-se en aquest principi igualitari. Cada família a l'Escola Moderna pagava segons els seus recursos. Aquest principi igualitari s'ha de dur a la desaparició de premis i càstigs, premis i càstigs que mantenen la relació de poder, la jerarquia i la competitivitat. S'ha de dur a la coeducació de sexes. L'educació en règim de coeducació no vol pas dir individus de distints sexes junts, sinó individus del sexe que siguin que participen d'unes mateixes situacions. Les raons de Ferrer són de diferents tipus: sexuals, ateisme, producció, etc.

Ferrer concebirà l'aprenentatge com al marge de l'Estat i a més antiestatal. L'educació és doctrinalment revolucionària. En la igualtat i en la fraternitat estarà la base de l'educació. L'escola estatal sacrifica l'individu a les seves conveniències i de cara a mantenir-se.

COMISIÓ PEDAGOGICA

Del Sindicat de l'ensenyament
de Barcelona.

CENTRE INTERNACIONAL DE RECERQUES SOBRE L'ANARQUISME (CIRA)

Tots els intel·lectuals del món que senten una vertadera inquietud humana i social s'interessen per l'estudi de l'anarquisme. Calia, per tant, davant l'interés renovat per aquests estudis, trobar un centre a través del qual es poguessin relacionar i, al mateix temps, intercanviar-se els estudis, les idees, els sentiments i analitzar, també, conjuntament el que l'anarquisme representa en aquest món actual, cercant, naturalment, els seus antecedents històrics.

Aquest centre, que es va establir des del primer moment a Suïssa, es va fundar l'any 1958. La seva adreça és: 14 rue des Cèdres - CH, 1211, Genève 13. El nom està escrit en francès: Centre International de Recherches sur l'anarchisme. I recull a tots els estudiosos del món.

La seva finalitat com s'indica en els seus estatuts és classificar i conservar documents, llibres, diaris, revistes, impresos en general, manuscrits, etc. de tota classe i escrits en tots els idiomes que facin referència a la història de l'anarquisme. Interessa en particular la història de les idees, dels fets, dels moviments, de les vides dels personatges que han lluitat en les diferents organitzacions mundials. No cal dir que la CNT peninsular hi té un lloc important.

El centre també té interès a relacionar-se amb els instituts, amb els sociòlegs, els escriptors, els periodistes, els estudiants i amb totes les persones que senten curiositat per aquests temes.

Suscita i encoratja totes les recerques històriques, sociològiques, literàries i bibliogràfiques sobre l'anarquisme.

I finalment ha constituït una biblioteca que està a la disposició dels membres del Centre i dels seus invitats. Hi ha ja una biblioteca molt important domiciliada al mateix centre la qual està a la disposició dels estudiosos de tot el món, els quals poden consultar els llibres per mitjà d'un servei molt eficient de préstec internacional.

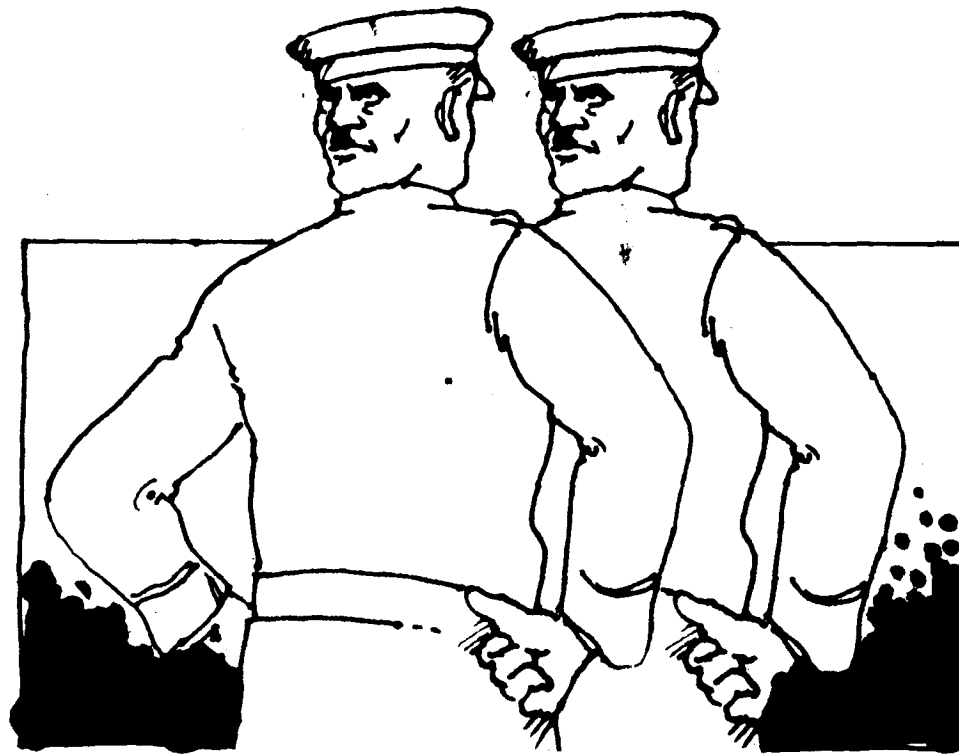
Publica també un butlletí bibliogràfic molt important, redactat en sis idiomes que conté una llista de tots els llibres rebuts i una ressenya de les principals obres. També es dona

notícia dels estudis que s'estan fent arreu del món sobre l'anarquisme. L'últim exemplar que hem rebut d'aquest butlletí, que es publica dues vegades a l'any, porta el número 32.

En aquest últim butlletí hi ha una nota que reproduïm: "Es prega a qualsevol lector que vulgui enviar un treball, proposar un tema d'estudi o entrar en contacte amb alguna de les persones que estan realitzant investigacions que es posi en contacte directe amb el Centre".

Ens ha semblat bé de donar notícia de l'existència d'aquest centre d'estudi perquè els lectors de Catalunya que estiguin interessats a conèixer algun punt concret de la història de l'anarquisme internacional s'hi puguin posar en relació. La correspondència adreceu-la a:

CIRA
Case postale 51
CH-1211 GENEVE 13
SUISSA

DOCUMENT DELS G.A.F.

Reproduïm, del document programàtic dels GAF (Gruppi Anarchici Federati), els trossos que ens semblen més interessants - pel que fa als plantejaments anarquistes avui dia i a la definició de la tecno-burocràcia com a nova classe explotadora que té arrels pregones tant a la producció moderna com a -- l'estatització de la societat i en el mateix moviment obrer.

Vivim en 1977, a Catalunya: vull dir que no ens hem d'ador - mir recordant llegendes "heroiques" d'un passat idealitzat - - car hi ha coses blasmables i que hem de criticar, en aquest passat - sinó que hem d'actuar llibertàriament ara i aquí.

En aquest sentit de renovació i actualització de l'anarquisme cal destacar el treball dels companys italians, com es -- pot veure a la lectura de llurs contribucions a la revista - "Interrogations" i de llurs publicacions - com ara "A, rivista anarchica" i, en aquest cas, el document dels GAF, una de les tres federacions del moviment anarquista italià (les altres dues són la FAI, Federazione Anarchica Italiana, i els GIA, Gruppi di Iniziativa Anarchica).

Les anàlisis que fan els GAF de la tecno-burocràcia com a nova classe explotadora i de la burocratització de les societats modernes tenen punts de contacte amb les d'altres grups, alguns dels quals han arribat a plantejaments llibertaris -- com a resultat d'una crítica del marxisme. Em refereixo a -- "Socialisme ou Barbarie", concretament a l'obra de Cornélius Castoriadis, el qual, després de vint anys d'haver estat marxista, va trencar amb aquesta ideologia per considerar que - el marxisme ha conservat l'essencial dels postulats de l'economia i de l'univers capitalista. Trencament ben lògic car, al capdavant, van ser els marxistes - el Partit bolxevic - - els qui van construir la primera societat tecno-burocràtica de la història. L'edificació de l'Estat marxista rus es confon amb l'ascensió de la tecno-burocràcia i n'és l'expressió

L'EXEMPLE RUS

Per a comprendre el fenomen burocràtic agafem l'exemple clàssic però sempre fonamental de Rússia. Seguint l'esquema de les tres classes (explotadora, en ascensió vers noves formes d'explotació i explotada) podem veure clarament que a Rússia els marxistes bolxevics van emprar les lluites del proletari - riat com a trampolí per a prendre el poder, instaurar la dic - tadura burocràtico-estatal del Partit (batejada "dictadura - del proletariat") i establir un nou sistema d'explotació: el capitalisme tecno-burocràtic d'Estat.

Entre març i octubre de 1917 es va produir la convergència - (parcial i relativa) entre els obrers i el Partit bolxevic - amb la finalitat d'enderrocar el govern de Kerenski. Tan bon punt aquest s'ensulsià, es van veure clarament les diferèn - cies entre els explotats i els aspirants a nova classe explo - tadora: mentre que el proletariat assajà de gestionar la so - cietat a través dels seus òrgans autònoms (comitès de fàbri - ca, soviets), el Partit bolxevic intentà - i hi reeixí - apo - derar-se del Poder i de l'Estat, eliminà o emasculà els òr - gans autònoms del proletariat i els va sotmetre dictatorial - ment a les seves ordres. Si entre març i octubre els bolxe - vics van prestar suport als comitès i als soviets va ser per raons oportunistes, per tal d'emprar-los com a carn de canyó contra la burgesia i com a trampolí per a la conquesta de -- l'Estat. Ja pel novembre es van enfrontar els òrgans autò - noms dels obrers. L'inicial caràcter llibertari i igualitari de la Revolució social - producte espontani de la força creativa popular - va ser eliminat per la contrarevolució - (encapçalada per Lenin i Trotsky) que convertí els soviets en òrgans de control burocràtic sobre la força de treball. A la revolució de les masses proletàries el Partit bolxevic va oposar, ja el 1917, la seva contrarevolució burocràtica marxista; el resultat ha estat un sistema en el qual la tec - no-burocràcia marxista ha reemplaçat la burgesia com a cla - sse explotadora del proletariat (1).

Enfront del cromó i de la mentida burocràtica que presenten un Lenin i un Trotsky "revolucionaris" traïts pel seu deixeble Stalin, cal que quedi ben clar que va ser sota Lenin i Trotsky quan el Partit bolxevic va destruir les conquestes del proletariat, desposseí els obrers del control i la ges - tió de la producció i la posà a mans del Partit-Estat. En -

tre la política de Lenin i Trotsky i la de Stalin no hi ha cap ruptura, ben al contrari; Stalin és el continuador del leninisme i del marxisme. Totes les mesures terroristes contra els obrers i els camperols associades al règim stalinista, el treball obligatori i els camps de concentració - el Gulag - inclosos, ja s'havien creat sota el criminal Lenin i el criminal Trotsky (2). Ara bé, l'origen del capitalisme burocràtic cal buscar-lo, més enllà de Lenin i Trotsky, a l'obra de Marx. Ell és la veritable mare dels ous. (Alguns - Baynac, p. ex., p.46 - per mirar de "salvar" Marx argumenten que la "teoria" leninista del Partit no deu res a Marx sinó que prové de Kautsky. Però de fet aquesta "maniobra" - no s'aguanta per enlloc. Si, com diu Marx, "hi ha una teoria veritable de la història, si hi ha una racionalitat en acció a les coses, és clar que la direcció del desenvolupament ha d'ésser confiat als especialistes d'aquesta teoria, als tècnics d'aquesta racionalitat. El poder absolut del Partit té un estatut filosòfic; és fundat en la "concepció materialista de la història" més que no pas en les idees de Kautsky, repeses per Lenin, sobre "la introducció de la consciència socialista en el proletariat pels intel·lectuals petit-burgesos" (3).

EL MARXISME, IDEOLOGIA CAPITALISTA I BUROCRÀTICA

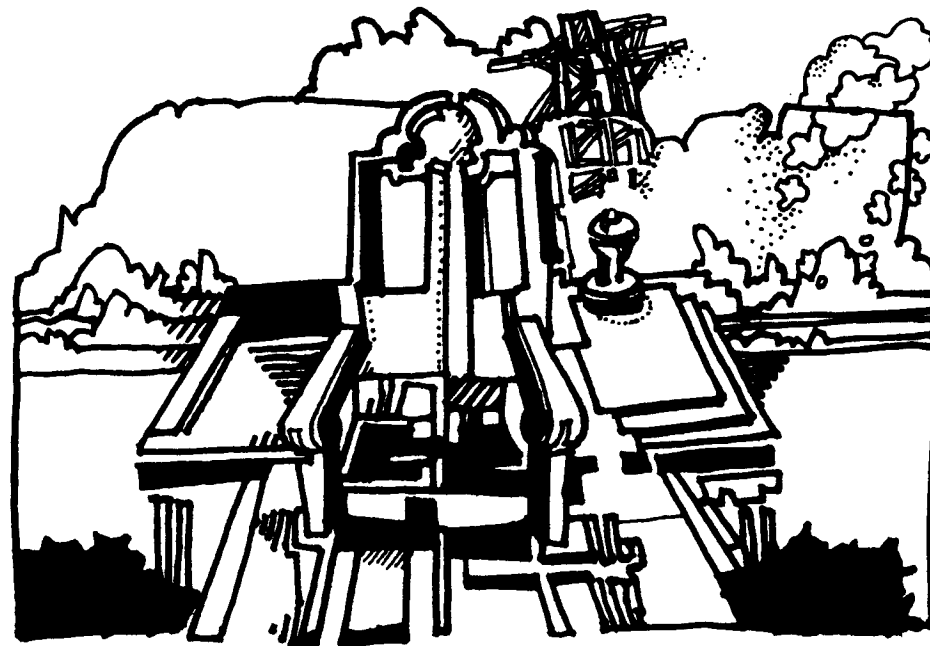
La veritat del marxisme es troba en la pràctica històrica - que ha animat: les dictadures burocràtiques i criminals de Rússia, la Xina, Cuba, Sud-Est asiàtic, i llurs sistemes de capitalisme burocràtic. I no podia ser altrament car el marxisme, començant per les obres de Marx, ha conservat i assimilat els postulats de la "racionalitat" capitalista i és la ideologia del capitalisme burocràtic d'Estat. Així Castoriadis ha escrit: "El moviment obrer no ha estat el marxisme, i el marxisme no ha estat el moviment obrer. Allò que el marxisme ha aportat de fecund i de positiu al moviment obrer és difícil de veure. La comprensió de l'organització i del funcionament de la societat capitalista, que, com hem vist, s'havia ja pràcticament produït en el moviment obrer durant la primera meitat del segle XIX, el marxisme l'ha enfosquida en fer-la entrar en el laberint d'una falsa ciència; la identitat del proletariat i la seva "consciència", les ha revestit del vel metafísico-místic de la "missió històrica". El que, en el pensament de Marx, era germen ràpida

ment glaçat d'una orientació nova, indesxifrat i indesxifrabable per als marxistes mateixos, no ha penetrat gaire en el moviment obrer. El que hi ha ben penetrat en canvi ha estat el sistema de tesis, el catecisme científico-religiós mitjançant el qual el marxisme ha esdevingut la corretja de transmissió de les significacions capitalistes dins del proletariat, el mitjà subtil assegurant la sobrevivència i la dominació dels principis capitalistes al nivell més profund; teorització solemne de la primacia del productiu i de l'economia, consagració de la tècnica i de l'organització de la producció capitalistes com a inevitables, justificació de la desigualtat dels salaris, científisme, racionalisme, engegament orgànic davant la qüestió de la burocràcia, adoració i importació dins del moviment obrer dels models d'organització i d'eficàcia capitalistes, - aquests no són més que alguns dels temes en els quals hom pot detectar alhora l'ancoratge profund del marxisme a l'univers capitalista, *la influència nefasta que ha exercit sobre el moviment obrer* (subratllat per mi, J.) i allò que el predestinava a ésser *la ideologia natural de la burocràcia* (Castoriadis, "L'Expérience du mouvement ouvrier", 10/18, vol.1, pp.111-112).

El paper nefast que ha tingut, i té el marxisme, va ser previst pels anarquistes des del primer moment. En un excellent estudi (aparegut a "Interrogations" núm.6), "Anticipazioni - anarchiche sui "nuovi padroni", Nico Berti exposa les intuïcions i les previsions anarquistes - de Bakunin, Majaiski, - Proudhon, Kropotkin, Malatesta... - referents a l'ascensió, - en el món industrial avançat, de la "nova classe" dominant: la tecno-burocràcia, i la seva ideologia: el "socialisme" autoritari més o menys marxista, que permet a la "nova classe" emprar en la seva lluita contra la burgesia la força de xoc de les classes inferiors explotades excloses del nou privilegi (la possessió de coneixences inherents a les funcions de direcció dels grans conjunts econòmics). El marxisme és una ideologia tecno-burocràtica car propugnant només l'abolició de la propietat privada dels mitjans de producció, deixa inalterada la divisió jeràrquica de les funcions socials, generadora de la "propietat intel·lectual". El marxisme manté intacta la divisió jeràrquica del treball, és a dir, l'arrel estructural de la desigualtat i l'explotació.

Cal assenyalar, d'altra banda, que el marxisme no és "la millor anàlisi de les contradiccions econòmiques del capitalisme" com diuen els seus turiferaris, per la senzilla raó que la seva economia política és errònia i des de fa temps ha quedat ben clar que el funcionament efectiu del capitalisme no té cap relació amb el que Marx n'havia pensat(4). En tots els camps el balanç del marxisme és igualment catastròfic. - Marx, de fet, és el fundador d'una religió pseudo-científica. El marxisme, com tota religió, té la "veritat" revelada a -- les sagrades escriptures (dels pares fundadors Marx i Engels i dels evangelistes continuadors Lenin, Trotsky, Stalin i - Mao); una Jerusalem celeste (Rússia, "la pàtria del proletariat" - ara alguns canvien d'església i prefereixen la Xina); una transcendència, un altre món (els "lendemains qui chantent"), etc. (l'enumeració de tots els rites seria tediosa). La "filosofia" (o superació de la filosofia) del marxisme, - com els dogmes de qualsevol religió, és un misteri: el materialisme dialèctic (o com es digui) és un poti-poti tan confús i boirós que cap de les sectes que se'n reclama ha aconseguit de treure'n l'entrellat. El marxisme és, a nivell -- "teòric", d'una esterilitat total i de vegades fins i tot -- grotesca - com els althusserians, "curiosa varietat intel·lectual de l'ase" (Castoriadis). La praxi política del marxis -

me, per'altra banda, és la manipulació dels militants i de les masses; en aquest camp el marxisme ha aportat elements - indubtablement nous, sí, però només en el terreny dels mètodes de terror, d'engany i d'opressió.

LA TECNO-BUROCACIA

Essent el marxisme una ideologia tecno-burocràtica és ben lògic que a les cúspides burocràtiques del Partido comunista - hi hagi un Tamames, representant de la tecnocràcia, del món dels dirigents de l'economia i de les finances. "Els PC no són, com diuen, els representants de la classe obrera, sinó els representants de certs sectors de la tecno-burocràcia i el que proposen no és sinó una alternativa burocràtica de capitalisme d'Estat" (Carles Semprún, "Destino", nº 2042). Tecno-burocràcia que compta amb els burocràtes polítics i sindicals per controlar i maniobrar els treballadors segons les seves necessitats de presa del poder (que es confon, per als marxistes, amb la revolució) i d'establiment de la seva dictadura burocràtica. Res no té d'estrany, per consegüent, que el PC s'aliï amb una fracció de l'Opus Dei, ateses la política i les ambicions tecno-burocràtiques d'ambdós gangs.

Així mateix l'esquema de les tres classes ens ajudarà a comprendre la situació actual car darrerament, des del moment - en què apareixen més evidents les dificultats o la impotència de la burgesia per assegurar la sobrevivència del capital, augmenta la credibilitat del capitalisme burocràtic -- d'Estat i les possibilitats que la tecno-burocràcia es faci amb tot el poder (a través de la "Unió d'Esquerres" a França i del "Compromís històric" a Itàlia). Els buròcrates sindicals i els dirigents dels Partits dits "obriers" miren de llançar els treballadors com a massa de maniobra contra la burgesia amb l'esperança de suplantat-la. Si aquesta operació reeixís abandonarien llur demagogia "obrerista" i apareixeria clarament llur caràcter explotador. Esdevinguts els administradors del capital resultaria evident que els interessos de la tecno-burocràcia i els dels explotats són antagònics i que els partits "obriers" més o menys marxistes no -- lluiten per la democràcia i la llibertat sinó per un nou tipus de poder perfectament i absolutament autoritari. De "tipus nou" o sigui burocràtic. Car la crítica d'un sistema "antiquat" de dominació i de valors pot partir d'un desig d'un altre sistema tan jerarquitzat i autoritari, o més (com és l'actitud dels marxistes i dels feixistes) o bé del desig de llibertat i de suprimir totes les jerarquies i totes les autoritats (com és l'actitud dels anarquistes).

El que ofereixen els partits polítics són variants del capitalisme: els social-demòcrates, l'actual capitalisme "amb reformes"; i els partits "socialistes" més o menys marxistes i els "comunistes" - igual que els seus satèl.lits i gossos -- faldillers trotskystes i maoistes - el capitalisme burocràtic d'Estat.

REAFIRMACIÓ DE L'ANARQUISME

El programa dels GAF es reafirma en la posició anarquista que propugna l'abolició de l'Estat i del Poder enfront de la tesi marxista de la seva conquesta. Els marxistes diuen: primer -- conquerir l'Estat, després extingir-lo (més ben dit, deien, -- perquè ara ja ni se'n recorden, de la fase d'extinció de l'Estat). Però les burocràcies marxistes han conquerit innombrables Estats i no n'han extingit cap. Al contrari: els han reforçat al màxim possible fins a convertir-los en les dictadures policíiques i criminals que sabem. Es impossible d'ins -

taurar el socialisme a través de la conquesta de l'Estat capitalista car no es pot construir el socialisme utilitzant -- el sistema, les estructures i mètodes capitalistes.

De més a més "la conquesta de l'Estat pels obrers, pel poble i per al poble, és la més cànida de les il.lusions, perquè l'Estat, organisme viu i no simple instrument manejable, finalitat i no mitjà, acaba sempre per conquerir tots els seus pretesos conqueridors" (Josep Peirats, "La CNT en la r.e.", t.1, p.3). Aquí s'escau de recordar que les Joventuts Llibertàries de Catalunya al Ple d'octubre de 1938 van rebatre la tesi segons la qual hom ha d'introduir-se a l'Estat per destruir-lo, amb aquesta frase: "...és com si per abolir la -- prostitució compartíssim la teoria de portar les nostres companyes i germanes als bordells" (citada per Peirats, t.3, -- p.246).

Una darrera qüestió: la burocratització de les societats modernes ha fet que els sindicats segreguin uns buròcrates i -- managers dirigents (alguns d'ells gangsters, com a USA i als sindicats peronistes) que col.laboren amb la patronal i l'Estat a la bona marxa de la producció i l'explotació, tot esdevenint els sindicats una peça d'integració al sistema i de -- control sobre els treballadors. Quin paper jugarà la CNT, -- anarco-sindicalista, a Catalunya el 1977? Serà un sindicat -- més o serà una organització (un anarco-sindicat, si voleu -- dir-ho així) autènticament llibertària?

El document programàtic dels GAF, elaborat a llur assemblea de març de 1976, és la síntesi d'un treball de recerca, d'estudi, de militància revolucionària. L'he traduït del núm. 7 d'"Interrogations". Els títols són afegitons meus. El programa complet ha estat editat a Torí per les edicions del CDA (Centro di Documentazione Anarchica).

He traduït l'italià "tardo-capitalismo" per tardo-capitalisme. Els GAF consideren que l'actual és la darrera fase del capitalisme i que les societats tecno-burocràtiques (Rússia, la Xina...) no són capitalistes ni socialistes, sinó postcapitalistes. Segons ells, als països tecno-burocràtics el capitalisme ha estat enterrat. Castoriadis, en canvi, considera que els països tecno-burocràtics no són la fi del capitalisme sinó la seva forma moderna i burocràtica. Societat postcapitalista tecno-burocràtica (GAF)/capitalisme burocràtic d'Estat (Castoriadis): en constato la diferència sense esbrinar-ne el rerafons, tot aclarint que en aquesta introducció jo he emprat la terminologia de Castoriadis.

JOSEP

NOTES

- (1) cf. el breu i magistral estudi de Maurice Brinton, "Los bolcheviques y el control obrero. 1917-1921. El Estado y la contrarevolución", El viejo topo, París.
- (2) Sobre el terror de l'Estat marxista contra el proleta --riat i els camperols, cf. Maximoff, "The guillotine at work"; Jacques Baynac, "La terreur sous Lénine", Saggi --ttaire, París ("el poder bolxevic, des de la seva instauració, no és més que un seguit de massacres d'obrers i de pagesos", p.197). Cf. també Claude Lefort, "Un homme en trop. Réflexions sur "L'Archipel du Goulag", Seuil, París; i André Glucksmann, "La cuisinière et le mangeur --d'hommes", Seuil.
- (3) C. Castoriadis, "Marxisme et théorie révolutionnaire" a "L'institution imaginaire de la société", Seuil, p.81.
- (4) Cf. Cardan (pseudònim de Castoriadis), "Capitalismo moderno y revolución", El viejo topo, París; Castoriadis, "La sociedad burocrática", Acracia, Tusquets.

Document programatic dels GAF

L'anarquia és l'alternativa global al model social jeràr --quic. Així l'anarquisme és el sistema teòric i el moviment --social que s'oposa a *totes* les societats jeràrquiques con --cretes, als seus valors, a la seva ideologia religiosa o --pseudo-científica. Encara que històricament l'anarquisme --s'ha definit com teoria i ha nascut com moviment sobretot a l'àmbit de les lluites obreres anticapitalistes del segle --passat, ha expressat i expressa un rebuig no solament de la dominació burgesa, sinó de qualsevol dominació.

A les societats jeràrquiques *totes* les relacions humanes --són relacions de dominació, car el model jeràrquic es repro --dueix en tots els aspectes de la vida social i s'interiorit --za immediatament com estructura caracterial gregario-autori --tària. Entre *totes* les relacions de dominació assumeix im --portància prevalent la relació econòmica o relació d' *explo --tació*, car es refereix a la principal activitat social.

L'Estat és la institució política fonamental de tota socie --tat jeràrquica moderna. Contra l'Estat, per consegüent, els anarquistes han adreçat i adrecen especialment llurs atacs. I, val a dir-ho altra vegada, no solament contra l'"Estat --burgès" (estructura política de la societat capitalista) si --nó contra *tot* Estat, present, passat o futur en tant que or --ganització del poder, és a dir de la dominació. Avui dia la crítica anarquista de l'Estat assumeix nova força davant la seva monstruosa invasió totalitària i la seva transformació en "lloc" del poder econòmic de més a més del polític.

LES TRES CLASSES SOCIALS

La lluita entre classes és universalment present en tota societat jeràrquica, encara que en formes i en intensitat diversa i amb diversos nivells de consciència col·lectiva. -- Lluita entre classes explotadores i classes explotades, entre els qui exerceixen el poder econòmic i els qui el pateixen. Però també lluita entre els qui detenten el privilegi i els qui aspiren a exercir-lo, entre amos i aspirants a -- amos, entre classes dominants i classes en ascensió cap a noves formes de dominació.

Per a la comprensió dels períodes "dinàmics" (com la fase històrica de transició que travessem) és indispensable de distingir en termes de conflicte antagònic *tres* classes contraposades les unes a les altres *contemporàniament*: la classe dominada, una classe dominant i una classe en ascensió.

Així és possible d'identificar sense confondre-les, les -- dues formes de lluita de classe coexistents.

La fase històrica de transició que vivim és el passatge a un nou sistema d'explotació. Segons el model de tres classes és possible d'identificar els dos principals actors socials de la transformació (vells i nous amos), a nivell internacional o a nivell de cada estructura nacional, allà on el capitalisme encara no ha estat enterrat (ho ha estat als països industrials avançats amb socialisme d'Estat i a part del Tercer Món). I és possible d'identificar la classe dominada i explotada que, com sempre en les fases històriques de transició, accentua la seva lluita de classe, sigui perquè el canvi fa menys operant els instruments psicològics i ideològics de submissió, sigui perquè la classe en ascensió tracta de movilitzar l'energia rebel dels explotats com vector de la seva ambició.

Els "vells amos" són la *burguesia capitalista*, el privilegi de la qual es basa en la propietat privada dels mitjans de producció i que exploten prevalentment (però no solament) -- segons la pròpia relació de producció típica, és a dir mitjançant l'extorsió de plus-vàlua als treballadors assalariats, en un règim de mercat de la mà d'obres i dels productes.

Els "nous amos", que als països pretesament socialistes -- són la classe dominant i en els tardo-capitalistes divideixen el domini amb la burgesia, en un equilibri dinàmic que es desplaça constantment a llur favor, són els *tecno-buròcrates*.

LA TECNO-BUROCACIA

La nova classe dominant, la tecno-burocràcia, es defineix a l'activitat de l'esfera del treball intel·lectual corresponent a funcions directives en la divisió jeràrquica del treball social. Els nous amos exerceixen aquestes funcions i -- en deriven els relatius privilegis i poder no en virtut -- dels drets privats de propietat jurídica sobre els mitjans de producció, sinó en virtut d'una mena de propietat intel·lectual, és a dir, de la possessió de coneixences inherents a la direcció dels grans agregats econòmics i polítics.

En la forma actual més acabada de llur domini, en els Estats anomenats "socialistes", els tecno-buròcrates gestionen monopolísticament el poder polític i econòmic i exerceixen llur explotació no de manera individual sinó col·lectivament a través d'una "propietat de classe" dels mitjans de producció. S'apropien d'una quota privilegiada de béns i de serveis no directament com els capitalistes, sinó indirectament a través de l'Estat que confisca aquesta quota "de classe" i la reparteix després entre els seus mateixos funcionaris de manera diferenciada segons la posició ocupada a la piràmide social, això és, segons la importància jeràrquica de la funció realitzada.

En el món occidental tardo-capitalista els nous amos presenten característiques menys distintes i llur relació d'explotació específic és entrellaçat amb la relació d'explotació capitalista. Deriven històricament i funcionalment de la -- classe mitjana empleada al servei de la burgesia capitalis-

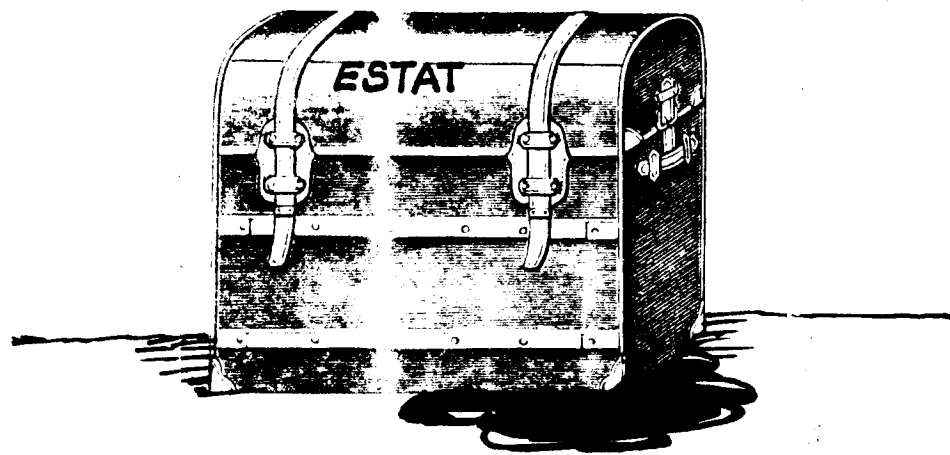

ta. El desenvolupament de les societats per accions, dels trusts comercials i financers, de les empreses multinacionals i la progressiva extensió de les funcions estatals en el camp econòmic i social, han generat i generen les condicions per a la creixent importància i poder dels vèrtexs tècnics i administratius de les empreses i de les institucions estatals. Buròcrates (dirigents estatals) i tecnòcrates (*managers* de les empreses privades) constitueixen dos aspectes de la nova classe, encara diferenciats per bé que relacionats en la híbrida figura del dirigent d'empresa pública.

Els tecno-buròcrates s'apropien de llur privilegi de classe, és a dir, del fruit de llur explotació, a través d'elevades compensacions (sous, premis, serveis, emoluments). Aquestes compensacions en el cas dels *managers* d'empresa privada poden ésser econòmicament vistes com a profits empresarials disfressats (això és, plus-vàlua capitalista).

Les compensacions privilegiades dels dirigents estatals són també típicament tecno-buròcrates.

Les compensacions dels dirigents d'empresa pública o amb participació estatal són en part configurables com a profit (ja que en aquestes empreses encara es reflecteixen els mecanismes capitalistes-mercantils) i en part com a veritables i autèntics drets privilegiats de cobrament (embutxada) sobre la riquesa produïda no a nivell empresarial, sinó nacional.

L'ESTAT MODERN

L'Estat juga un paper essencial a l'economia tardo-capitalista. La intervenció estatal a l'economia no és una novetat per al capitalisme. Tanmateix la intensitat i la capillaritat amb què avui - i tendencialment sempre més - l'Estat està present a l'economia i el desenvolupament enormes dels serveis socials administrats per l'Estat van transformant ràpidament el significat d'aquesta presència. Quan del 30 al 40 per cent del Producte Nacional Brut dels països tardo-capitalistes és absorbit per l'administració pública, es pot dir ben bé que la quantitat ha esdevingut qualitat.

L'Estat, d'aparell de defensa dels interessos capitalistes s'està transformant en un lloc privilegiat de formació de la nova classe dominant, concentrant en ell - als nivells superiors de la seva jerarquia - una quota importantíssima i creixent del poder econòmic, que es fon amb el poder polític. Mentre es realitza la tecno-burocratització de les grans empreses privades, a les empreses públiques i a l'aparell estatal tecnòcrates i buròcrates van expressant cada vegada menys els interessos dels vells amos i sempre més els *llurs*.

En aquesta mateixa direcció s'opera el passatge del poder polític efectiu de l'assemblea legislativa als òrgans executius i d'aquests als vèrtexs administratius. La major part dels països tardo-capitalistes tenen una estructura política democràtico-parlamentària, però a cap d'aquests països és *realment* el parlament, seu formal de la "soberania popular", qui dirigeix l'Estat.

El poder de l'Estat és un poder permanent. Aquest poder és exercit per un cert nombre d'institucions autònomes de la influència inestable del sufragi: són aquests organismes els que cal examinar per a descobrir on resideix el veritable poder. Els governs van i vénen, la màquina estatal continua funcionant. L'Estat consisteix sobretot en aquestes institucions permanents i autònomes: l'exèrcit (oficials i sots-oficials de carrera, tropes especials), la policia, els ministeris, les administracions autònomes, les entitats de prevenció i assistencials, la magistratura, etc., és a dir les institucions de l'anomenat "executiu" no vinculades a la influència electoral, poc influenciades pel govern i --

quasi gens pel parlament. El poder de l'executiu es reforça continuament. Cadascuna d'aquestes institucions reproduceix en ella mateixa la piràmide jeràrquica de l'Estat: als vèrtexs d'aquestes jerarquies (a més dels de la directiva dels grans holdings públics i privats i en certa mesura de les directives dels partits i sindicats) es prenen les decisions que el parlament "representa" a l'escenari polític institucional.

La tecno-burocràcia, numèricament quasi tan forta com la burgesia, és constituïda més d'una meitat per dirigents estatals i paraestatals, pels vèrtexs de la burocràcia político-sindical i pels *managers* de les empreses amb participació estatal, la resta pels *managers* de les grans i mitjanes empreses privades. La força absoluta i relativa de la tecno-burocràcia és una conseqüència del "model italià" de desenvolupament, és a dir del règim feixista i demòcrata cristià que per mig segle han desenvolupat els aparells estatals i la intervenció econòmica pública en mesura accelerada respecte als altres països capitalistes.

A més de l'abdicació del parlament al seu paper d'institució suprema, l'Estat italià presenta un altre tret típic tardocapitalista: l'Estat és tendencialment i progressivament totalitari. L'Estat tendeix a intervenir en totes les funcions socials, per regular-les primer i per absorbir-les després; tendeix a envair i envaiex tots els aspectes de la vida fins i tot privada (per a l'Estat totalitari no hi ha res de "privat") dels ciutadans.

Amb aquesta invasió i amb la potenciació dels aparells de control repressiu i de condicionament psico-ideològic, l'Estat tendeix a restringir progressivament, de fet més que no jurídicament, l'àmbit de la llibertat individual i col·lectiva.

EL PROJECTE REVOLUCIONARI ANARQUISTA

El projecte revolucionari anarquista deriva de la lluita de classe dels explotats la garantia de la seva possibilitat, si no de la seva probabilitat, de realització. L'existència universal de la lluita de classes en tota societat jeràrquica dona una primera indicació en aquest sentit, aparentment banal però fonamental: *la desigualtat social no és natural* i només l'ús dels instruments coercitius (psicològics i físics) en ga-

ranteix la sobrevivència. Una segona indicació, que hom treu de l'observació de les diverses formes de conflicte entre dominats i dominadors, és que els serfs de la gleba, els esclaus, els assalariats, els explotats i els fotuts de qualsevol sistema, palesen la tendència constant a rebutjar llur condició de classe.

La qual cosa significa, *objectivament*, que les aspiracions emancipadores només són realitzables a través de l'abolició de les classes, amb una transformació de la societat de forma igualitària.

Un tercer element que hom treu de la història de la lluita de classe el constitueixen les indicacions pràctiques, les "utopies" populars episòdicament i fragmentàriament realitzades, en una creativitat de signe espontàniament llibertari, els exemples de com el poble dels explotats intenta la seva emancipació col·lectiva. L'anarquisme ha sortit d'aquesta millenària tensió igualitària i llibertària, desenvolupant les tendències objectives dels explotats i llurs indicacions exemplars en un sistema de pensament i d'acció que representa el nivell més alt assolit fins ara pel saber teòrico-pràctic revolucionari.

Tanmateix lluita de classes i lluita revolucionària anarquista no s'identifiquen. En primer lloc la primera també pot expressar-se de maneres reformistes i és aquesta la seva forma prevalent fora dels períodes pre-revolucionaris. En segon lloc la conflictivitat social no s'exhaureix en la lluita de classe sinó que expressa també altres revoltes que en un complex i sofisticat sistema jeràrquic neixen de la desigualtat i de dominacions diverses de la de classe: sexual, ètnica, racial, etc. De totes aquestes revoltes i també de les revoltes individuals, l'anarquisme pot treure aportacions teòriques i pràctiques i ha de recomposar-les totes, com moviments o aspiracions d'emancipació parcial, en el seu projecte revolucionari d'emancipació total.

Només amb aquest projecte conscient i organitzat i amb aquesta recomposició es pot realitzar la *potencialitat* revolucionària de la lluita de classe. Fora d'aquesta *possibilitat*, sols hi ha la realitat històrica d'una continua transformació de l'explotació i de l'opressió, en la qual la lluita de classe dels explotats només pot portar canvis estructurals a

favor d'una nova classe dominant, pels interessos mistifi -- cats de la qual es farà encara una altra vegada vector. A -- Itàlia en el proper futur, això significa que la lluita de -- classe dels explotats servirà, "volente o nolente", als inte -- ressos tecno-burocràtics, fins que la revolució llibertària no es presentarà amb força suficient.

L'ACTUACIÓ ANARQUISTA AVUI

Després de cinquanta anys d'experiència històrica (Rússia, - Espanya, la Xina, Cuba, etc.) és clar que: 1)l'alliberament de les tendències populars igualitàries i llibertàries és un fenomen efímer si no té la possibilitat d'expressar-se en or -- ganitzacions adequades; 2)el "socialisme d'Estat" no consti -- tueix cap pas endavant en el camí de l'emancipació humana.

D'altra banda per molt que els anarquistes poden créixer -- quantitativament i qualitativament abans de la revolució, no creiem que puguin aconseguir de tenir tanta força i llurs -- idees tanta influència com per a donar una empremta unívoca a la transformació revolucionària. La presència anarquista - però haurà d'ésser des del començament suficient per a donar una orientació *llibertària* i *igualitària* a la revolució (amb la destrucció de l'aparell estatal, amb l'abolició de la pro -- pietat privada, amb la creació d'organismes de base per a -- l'autogestió i la democràcia directa). Els altres components revolucionaris no hauran d'ésser talment preponderants com - per a sufocar des de la naixença l'autogestió popular i l'ex -- perimentació revolucionària i per a impedir un desenvolupa -- ment pluralístic i descentralitzat de la revolució.

L'objectiu de l'acció anarquista és de crear les condicions per a la revolució llibertària.

Les condicions objectives són les que en general afavoreixen qualsevol revolució: crisis econòmiques, guerres, conflictes entre grups socials dominants, fort afebliment o disgregació del poder, etc. Aquestes, no essent influenciables pel movi -- ment revolucionari, almenys directament i de manera previsi -- ble, no entren dins dels objectius explícits de l'acció anar -- quista.

Les condicions subjectives necessàries per a una revolució - social llibertària poden ésser esquemàticament indicades com màxim desenvolupament possible, qualitatiu i quantitatiu, del

moviment anarquista i de la presència llibertària organitza -- da en el conflicte social i màxima difusió possible de la -- consciència crítica, de l'esperit antiautoritari de revolta.

Quan diem màxim desenvolupament "possible" intentem assenya -- lar, per una banda que en període no-revolucionari hi ha lí -- mits relativament estrets a la militància revolucionària, a l'acceptació i a la mateixa comprensió de les idees anarquis -- tes i a la pràctica del mètode llibertari. Per altra banda, amb la mateixa expressió intentem assenyalar que aquest ni -- vell de "saturació" és necessari perquè la revolució tingui la possibilitat de descabdellar-se en sentit anarquista, per -- què les tendències naturals dels explotats tinguin la possi -- bilitat d'emergir, d'organitzar-se i madurar pogrressivament cap a formes més avançades de llibertat i igualtat.

La intervenció dels anarquistes a les lluites de conquestes parcials ve motivada pel valor *subjectiu* (és a dir de madu -- ració social de llurs protagonistes) que poden tenir, sobre -- tot si es prefiguren objectius i s'usen mètodes *tendencial -- ment* llibertaris i igualitaris.

La il.lusió que hi ha objectius i conquestes parcials *objec -- tivament* revolucionaris és una versió paradoxal del refor -- misme. Aquests, com que parcials i parcel.laris, són nece -- ssàriament "reformistes", en el sentit que poden ésser inte -- grats o reabsorbits o deformats per la dinàmica tardo-capi -- talista. Però la consciència adquirida, la crescuda organit -- zativa extrainstitucional, que deriva de la *manera* llibertà -- ria de lluitar, és el que interessa els anarquistes. Car -- els mateixos resultats, si obtinguts amb la pràctica de -- l'autogestió i l'acció directa, acosten la revolució lliber -- tària, si obtinguts a través de la delegació a organismes - jeràrquics, l'allunyen.

Aquest és un cas exemplar de la coherència anarquista entre mitjans i fins. Entre mitjans i fins corren relacions de - causa-efecte i l'elecció dels fins condiona necessària -- ment la dels mitjans així com l'ús de determinats mitjans - porta necessàriament a determinats resultats, sigui quina - sigui la voluntat del qui usa el mitjà. Per consegüent és - idealista o mistificador d'afirmar que el fi justifica els mitjans. Al contrari, són els mitjans que "justifiquen" el fi, des del moment que ja el contenen, encara que parcial - ment.

(traducció J.)

Ara que el govern vol mantenir l'aparença liberal i per tant no es pot permetre una policia excessivament dura com ho pugui ser la egipcia, ni disoldre les manifestacions assassinant a 43 persones, entren en acció els escamots parapolicíacs: "Guerrilleros de Cristo Rey Comandos Adolfo Hitler, A.A.A.E., etc ,etc... Es a dir policies de paisà i feixistes civils organitzats militarment que s'encarreguen de les "feines brutes", per tal de matenir la repressió i salvar la cara democràtica del govern. Una colla de professionals del terrorisme que no tenen més funció que la de provocar per justificar noves mides repressives. Gracies a les accions d'aquesta colla de porcs assassins els democrates del país poden omplir-se la boca amb frases tant celebres com "estem en contra de tota violencia, vingui d'on vingui", "tots els extrems son dolents", "estem contra tota mena d'extremismes", etc, etc... Igualant així, en un mateix pla dues formes de violencia oposades: la reacció espontanea dels oprimits contra els opressors i la sistemàtica repressió policiaca del poder contra el poble per mantenir-lo sotmés. No cal dir que només la primera es perseguida i castigada, la segona en canvi es tolerada o encara fomentada. Quants feixistes son a la presó? On son ara els assassins de Montejurra, i tants altres?. Estan en llibertat i si no els condecoren és per por de la riulla general. Ara després dels darrers assassinats, amb la rabia i la impotència al cos no podem fer res més que dir als companys morts: no us oblidem, arribarà un dia en el que la nostra venjaça no tindrà replica possible i el procés revolucionari serà irreversible.

RECEPTAR 1 LARDAR

numero extraordinar

20 pessetes